

ЗЛИДНІ У ВІДНІ.

(Кореспонденція до "Українських Робітничих Вістей".)

Де основне лихо.

Мабуть нігде лихо так міцно не загніздилось, як у Відні, — лихо, що його спричинила імперіалістична війна. Забавники габсбурзької династії, стремлячи австрійської буржуазії завладати Балканом окопились не на головах злочинців, котрі собі спокійно нині спекулюють і потішають ся нічим не гірше від перед воєнних часів, але на плечах робітників, і то найбільше дітей. Та ті злидні, що їх за фортуна кинула на плечі працюючого люду у Відні мають кілька причин, з котрих найпершою треба признати безробіття. Відень мав колись населення около двох мільонів, в місті: по всіх його околицях стояли могутні димари, з усієї австро-угорської держави сила товарів, вугля і всієї споживчі продукти, всякі річні тили ся до Відні і розходились по цілій країні. То була буржуазна велика держава, добре сцентралізована, та ще й так сцентралізована, що австрійська буржуазія стигала до серця держави всі багатства країни і всім керувала. Австро-німецька буржуазія мала в своїх руках широкі хлібородні рівнини Угорщини і Банату, Алії і Карпат, вугле Тешину, копалині Кладно і цукроварні Чехії, масло та яйця Боснії і Саявонії та пшеницю Словачки, галицьку сіль Величини і бориславську нафту.

Нині все раптом обірвалось. Країну поцматковано на клаті, з котрих кождий ледви живіє і з труднощами уступає свої багатства двоміліоновому місті, котре вже майже нічого сям не дає. Всюди повстали кордони, таможні, довіз товарів з далеких країв майже припинив ся. Між Адріатиком а Віднем протягла ся нова держава — Югославія. Колись велика німецько-австрійська буржуазія, що визискувала 50 мільонів людей девяти національностей, нині сама на половину розграблена.

Горе переможеному.

Англія та Франція з Італією розбили Австрію, знищили її могутню армію, пошматували землю і утворили пів тузіна нових політичних одиниць. Переможена німецька буржуазія в Австрії мусить віддати найбільшу частину своїх доходів, також награвованих перед тим, антанті. Дійсно, де ті мільярди, що їх наставляла Австрія до кешенів своїх багатирів? Вони пішли до кешенів французької буржуазії, а Австрія нині обертаєть ся в колонію французько-американського капіталу.

Та се не пошкодило австрійському буржуеві добре жити, він зсобиав ся свого впливу, не має вже тих мільонів, що були, але має досить, щоб спекулювати, щоб носити ся за новими доходами, дерти з робітників все, що можна з него зерти.

Музикант грає, каварні повні, мажани і крамничі повні краму. Приходять і купуйте, щоб були гроші. Ось-ту і вся справа в тих грошах. Стара буржуазія богато страждала на користь антанті. Та се не значить, що ті капітали зробили австрійських спекулянтів бідаками чи пігнали їх на роботу до фабрики. О, ні, зовсім ні! Лише керма і влада фінансова перейшла до чужих, ангаліо-американсько-французьких рук, а колишні хази дали біля себе місце чужинцям. А цілий шкродерний лад стоті цілісенький і тільки робітників згинув ся се низше під тугарем своїх і чужих, нових і старих визискувачів і гнобителів.

Всі тугари війни, всі лиха і мізерія, всі злидні і все лихоліття спадли на пролетарський класу. Нинішній став Австрію нам про се свідчить. Роскіш, рясність золота, вина, шовки, теплі одяги, чоботи ваблять очі всякого роду гешетфахерів, що виймають з кишені по 10.000 корон мов колись королівки.

Для купців, банкірів ліхва-

рив нема голоду, бо вони все мають, бо все що хочете за великі гроші у Відні знайдете. Але-ж як себе лючуває той, що на тиждень заробляє 1.000 корон на цілу родину?

Дорожничка.

Ми згадали за поражку у війні австро-німецької буржуазії, щоб зазначити, що упадок валюти є ніщо інше, як особлива форма відплати контрибуції переможникам. Буджет Австрії має за рік дефіциту близько 70 мільярдів корон. Валютна вагість корони в Ціріху стоїть і франк 40 цент, за 100 австрійських корон, а американський долар коштує у Відні 400—600 корон.

Країна не має змоги дістати сировини зза кордону, бо так велика є ціна в австрійських грошах і ніхто не дає позички.

Дорожничка цимовірна — ось який наслідок впливає зі становища. Ще раз стало очевидним, що капіталістична система гине на наших очах, що мусить прийти інша форма господарства на її місце, і та форма є комунізм, продукція не на продаж, не для наживи, а для обміну, для споживи.

Низше ми докладніше спійнюєм на числах а тут лише зауважимо про картки та життя.

У Відні існують картки на хліб, цукор, тютюн, м'ясо, товщі, мукі і інше. Але коли ви підете купувати на картку, то вам крамар каже, що на картку не має, купуйте, мовляв, так, по вільній ціні. М'ясо на картку коштує 60 корон кіло, а без картки 120—150 к. І ось вам картка, але за місяць вам дають раз пів кіла на картку, а решту, або купуйте по дорогій ціні, або не їдьте. Товщів ніколи не дістанете, але без картки по 240 корон кіло скільки хочете. Цукор без картки 160 корон кіло, а на картку вам дають... сахарни.

А з мешканцями ціла спекуляція. Коли ви не можете платити 5 тисяч корон за квартиру, то хоч не шукайте. Коли ви знайдете за 1.000 корон, то се таке, що там жити ледви одному, але ніяк не з родиною. А людність зменшилась! Се є факт, що людей стало менше, а помешань нема!

Се все спекуляція жорстока, люта, хижацька спекуляція, — яка доводить людей до самотубства.

Що по чому.

Щоби дати найліпший образець канадському робітникові ми наведемо деякі числа за 1914 і 1920 роки. Робітники заробляли в середньому тижднево ось так:

Біла мука	0.44	11.00
Хліб	0.32	6.00
Картофлі	0.24	7.20
Шибуби (кіло)	0.40	11.00
Фасола	0.48	56.00
Цукор	0.84	46.00
М'ясо (7 ред.)	0.16	11.00
Кана	8.00	200.00
Кануста	0.25	6.00
Сир (твердий)	2.50	210.00
1 літра пива	0.32	8.40
Нафта	0.26	20.00
Ковина	1.05	85.00
Вугле (100 кіло)	4.16	300.00

Але ці всі числа вимагають поправки. Цукру на картки не можна дістати, без карток коштує 160 корон кіло. Хліб без карток 30 корон кіло. М'ясо на картки вже не 11, а 30 корон. Без карток 75 корон.

В 1914 році робітник з платнею в 36 корон тижднево міг купити 120 літрів молока, а в 1920 році за 850 корон — 80 літрів; в 1914 році за 36 корон можна було купити 18½ кіла м'яса, а в 1920 за 850 корон — 7.08 кіла.

Такий хахливий стан, такі відносини мусіли страшенно людно вилити на здоров'я людности, тобто бідаків, робітників.

В 1913 році у Відні на кожних 100 осіб умирало за чотири місяці 13.05, а в 1919 році вже за чотири місяці умирало на 100 осіб 26.03.

В 1918 році за пів року умерло від туберкульозу (сухоти) 7.480, а в 1919, через рік, за пів року 7.716 осіб.

В 1919 році народилось всього у Відні 19.5 процент того, що народилось в 1914 році, тобто одна п'ята частина. В 1911 році народилось 81.050 дітей, а в 1919 тільки 19.070.

Хороби серед дітей розвинені непомірно. На 57.000 дітей 47.737 слабують. Поміж дітьми і молодіжю в віці від 11 до 20 р. хорих на туберкульозу є 95 процент більше, ніж то було до війни, а серед молодіжю в віці від 15 до 20 літ хорих на сухоти було 0 165 процент більше, як попередно.

Ось такі справи в столиці колишньої австро-угорської держави. Тільки соціалістична революція в Німеччині, Італії та Австрії, а саме найбільше закріплене радянського соціалістичного ладу в Росії і на Україні, — можуть уратувати людність від загину.

Gregory.

Всеросійський Конгрес Соціалістів в Москві.

На 1.400 делегатів 1.200 є більшовиками.

БЕРЛІН, 26 грудня. — VIII Всеросійський Конгрес Соціалістів, який відбувається під керівництвом партії в Москві, виявив сильне зеднане і змінене в рядах комуністичної партії.

Комуністична фракція на конгресі заявила ся одностайно за проєкт комуністичного уряду в Москві, виявив сильне зеднане і змінене в рядах комуністичної партії.

Незвичайно важною є обставина, що делегати на конгресі вибрали на спеціальних загальних виборах, які були переведені в цілій Росії. Виділі виборів виявив, що на загальне число 1.400 делегатів вибрано 1.200 більшовиків.

Председателем конгресу вибрано Каленіна, який отворив наради конгресу уступно промовою, в якій виложив коротко головну програму наради. Каленіна заявив між иншим, що найважливішою задачею конгресу є поширення соціалістичної влади на селянство через демократизоване соціалістичне адміністративне і через уделе не безпроградної помочи хліборобству. В сей спосіб мільони селян будуть тісно зв'язані з соціалістичним правительством, і то не виключно з відносини, що дістали землю.

Загально надіють ся, що хліборобська програма Каленіна буде конгресом прийнята. Причте сеї програми змінити радикально. дотеперішнє становище, соціалістичного правительств зглядом села.

Промова Леніна мала оптимістичний і мирний характер, однак Лев Троцький є не так лагідний як Ленін і спить за продовження війни соціалістами до того часу, поки не будуть покарані вороги Соціалістичної Росії.

Думка-ж Леніна відносно продовження війни з Польщею така:

"Польська війна — шакінена нам під натиском Західної Європи, польських поміщиків і капіталістів. Але капіталісти переконались, що не оплатять ся на нас більше нападати."

Євразія політика нападів на Соціалістичну потерпіла невдачу. Чи сло держав, заключаючих з нами мир, стає все більше і більше. Ми можемо сподіва-

ти ся, що в недалекій будучині ми заключимо користний мир з Польщею."

Воєнні успіхи добре відбили ся на промислі.

Після председателя Сов. Народних Комісарів Леніна наступив за промовою Рикова, председателя Верховного Сов. Нар. Господарства. Він сказав сілдуоче:

"З того часу, як почалась війна, продукція упала не тільки в Росії, але і в капіталістичних краях. До першого грудня продовольче питання було так серйозне, що ми мали змогу видавати пайки тільки для трох з половиною мільонів робітників. Однак у нас нема до статочно засобів для всіх робітників."

На початку для нас було важним забезпечити харчами найнеобхідніших членів нашої економічної системи. За перші десять місяців біжучого року ми витратили шість і пів раз більше опалового матеріалу, чим за цілий 1919 рік. Ми дістали 50 мільонів пудів вугля, а азербайджанська республіка дала нам 116 мільонів пудів нафти.

ТДЬТЕ НА ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ УКР. РОБ. ДОМУ.

ДО ФІЛІЙ, ВІДДІЛІВ, ТОВАРИСТВ І ПОДИНОКИХ ЧЛЕНІВ УКРАЇНСЬКОГО РОБІТНИЧОГО ДОМУ.

Дорогі Товариші!

Отрим повідомляємо Вас, що річні загальні збори Українського Робітничого Дому в Вінніпегу відбудуть ся в дні: 27-го, 28-го і 29-го СІЧНЯ, 1921 РОКУ.

ПРОГРАМА ЗБОРІВ:

1. Отворене загальних зборів.
2. Вибір президії на час зборів.
3. Провірене поміщичі делегатів і прийняне нових членів.
4. Принняне пропозицій делегатів.
5. Справоздане заряду і функціонерів Укр. Роб. Дому.
6. Вибір комісії.
7. Справа органу Укр. Роб. Дому.
8. Справа школи при Укр. Роб. Дому.
9. Справа філій і відділів Укр. Роб. Дому на провінції.
10. Ревізія статута Укр. Роб. Дому.
11. Справоздане комісії і порішене їхніх резолюцій.
12. Вибір заряду і контрольної комісії на 1921 рік.
13. Внески на добро Укр. Роб. Дому.
14. Закнжене зборів.

Заряд Укр. Роб. Дому в Вінніпегу запрошує на сі річні загальні збори всіх членів Стотаришства Укр. Роб. Дому в Канаді і Америці, взяти в сих зборах як найчисленнішу участь, щоб спільно в нарадах над справою сеї Робітничої Інституції обговорити і вирішити всі питання поданої висше програми. Крім того на зборах будуть порушені також і інші питання загально робітничого характеру.

ІНСТРУКЦІЯ ДЛЯ ФІЛІЙ, ВІДДІЛІВ І РОБІТНИЧИХ ТОВАРИСТВ:

Кожда філія, чи відділ Укр. Роб. Дому на провінції, має право вислати одного делегата з правом рішачого голосу. Філія, чи відділ, який числить поверх 25 членів, має право вислати одного делегата на кожних 25 членів (прим. 50 членів вислають 2 делег., 75 членів — 3 дел. і т. д.). Кожде робітниче товариство, котре є членом Укр. Роб. Дому, має право вислати одного делегата з рішачим правом голосу.

Вінніпег буде представлений на загальних річних зборах одним делегатом на кожних 25 членів, з рішачим правом голосу.

Всі інші члени, не делегати, як з Вінніпегу так і прибувші з провінцій мають право дорадчого голосу: можуть забирати слово, брати участь в дискусії, ставити пропозиції, як також можуть бути вибрані до заряду.

Товариші делегати повинні мати повномочія товариства на папері. Делегати прибувші без повномочій, будуть мати лише дорадчий голос.

Всі члени прибувші на загальні річні збори повинні висказатись під час вступу до галі своїми членськими картками. Просить ся тих філій, відділів і товариств, котрі не зможуть вислати делегата, прислати свої пропозиції чи жадани листовно на руки секретаря У. Р. Д. еще до зборів.

З товаришним привітом,

ЗАРЯД.

Соціалістичний орган "Робітник" в статі про біжуче внутрішнє політичне положення в Польщі пише:

"Шкода й говорити про кождичість мирової співпраці всіх партій, коли реакція в Польщі поширюєть ся і кожде уступство є признакою безсилности".

Загально надіють ся, що властива криза в кабінеті наступить, коли дня 17. січня збереть ся сьом на наради.

Французи почали торгувати з Росією.

Париж, 25 грудня. Французьке міністерство заграничних справ, спідляючи з міністерством торгівлі, зладило саме додаткові постанови дотично з Соціалістичною Росією. Щоби не допустити до вивозу військових засобів з Франції до Росії, французький уряд наставить своїх інспекторів в Константинополі, які будуть перевірявати набір кожного французького корабля, що пливе на Чорне море.

Цю на вивіз товарів буде дуже високе і торгівлі будуть мусіти підписувати заяву, що вони беруть на себе повну відповідальність, як-би Росіяни не хотіли платити за доставлені їм товари, або як-би ті товари сконфіскувало соціалістичне правительтво.

Президент Вилсон не хотів помилувати Дебса.

ВАШІНГТОН, 24. грдн. — Президент Вилсон заявив сьогодні рішуче проти помилування Юджіна В. Дебса, соціалістичного провідника, який відсиджує тепер 10 літній речиньє у федеральній тюрмі в Атлена за порушене закону проти шпінтарства підчас війни. Він сказав своему секретарю Томолтвіє, що вважає Дебса "непоправним в'язнем".

Помилуване з Білого Дому прийшло на Кюляду лише для одного в'язня: є ним Кларенс Краві, Індіанці, засуджений на досмертну тюрму за убійство, доконане в 1917 р.

3 мільони безробітних в Злуч. Державах.

ВАШІНГТОН, 28. грудня. — Звіт американської федерації праці вказує, що перед місяцем число безробітних в Злучених Державах перевищило 2 мільони людей. Від сего часу застій в промислі і безробітє значно збільшилось. Деякі статистики обчислюють, що з днем 1. січня, 1921 р. загальне число безробітних в Злучених Державах буде виносити 3 мільони робітників.

Фабрика Форда в Дітроїт Закрита.

ДІТРОЙТ, 29. грудня. — Нині подано офіційно до відомства, що велика фабрика "Форд Мотор Ко.", в якій працює около 50.000 людей, буде закрита на незначений час. Фабрику закрито в дійсности мунувшого тиждня, коли отолошено, що в часі від 24. грудня до 1. лютого будуть ся переводити інвентури. Як причину закриття фабрики подано "загальні фінансові і бізнесові обставини".

Фабрика Форда була в русі ще до недавня, не зменшючи числа робітників, підчас коли різні доколическі фабрики автотомебілів обмежили вже від довшого часу нас і число робітників.